

Tatinski lovec.

Ta Zelenici pred kočo smo ležali, pa luna je sijala. Pod smreko nam je gorel mali ogenj, na nebu so se kresile zvezde. Kozar Andrejec je kadil tobak, ovčar Štefe je vil trte, črednik Komatar nam je pravil „storije“, stara Meta se je okrog ognja medla, drugi smo se pa smijali. Krave so pinkljale in pozvnanjale z zvončki in zvonci ter počasno prežvekovale.

Krasno je bilo tistega večera v planini. Srce mi je bilo veselo, prepolno čutstev, in obrnil sem se na trati od ognja, naslonil na komolec in zrl v čarobno noč. Na obeh straneh doline so se dvigale silne stene klečevite Begunšice in kamenitega Srednjega vrha. Gromadni skladi so delali dolge sence, kakor bi plaval ob stenah orjaški duhovi. V dolini se je zrcalil mesec v biseru slovenske zemlje — v bledskem jezeru. Zamislil sem se v toliko naravno krasoto in čutil prav gorko, kako prav je imel pesnik, ko je vabil:

Prid' vrh planin
Nižave sin!

Prav zato pa tudi nisem slišal, kako se je v Begunšici sprožila skala, in kotajoč se po bregu vabila manjše in večje družice s seboj, da je šumelo in vršelo v melini, kakor da gre plaz. Tedaj me pa potrese Andrejec za ramo:

„Lej ga, ali boš spal? Poslušaj, kako se pasejo divje koze.“ Ko bi bil ti kaj prida, prinesel bi s seboj kak pihalik, pa bi jutri prekadila debelega kozla!“

„Saj bi lahko dobil puško in dovoljenje, pa me ne veseli lov. Ne vem, zakaj nè!“ Takó sem se izgovarjal.

„Fantè, pravo imaš,“ potrdi mi Komatar ter sega po ogorek v ogenj, da bi si zažgal tobak, ki mu je ugasnil mej pripovedovanjem. Le pómni, kaj ti pravim, da še nihče ni šel po svetu z beraško palico zato, ker ni bil lovec. Ali teh je pa vže mnogo hodilo od hiše do hiše in še hodijo. Saj poznaš Trebšéta, nè?“

„Ali mári on zaradi lova prosjači?“ vprašam radovedno.

„I, kaj pa dà. Toraj nisi še slišal tega. I seveda, takrat si bil še za morjem v deveti deželi, ko se mu je primerilo tako, da hodi sedaj le po jedni nogi. Potem si pa bival v mestu, in tam tega vže ne vedó, če ti niso pravili. Le stoj, povem ti pa jaz!“

„Saj si vže stokrat povedal,“ huduje se Meta. „Spat pojdi, spat! Zjutraj se boš pa zopet potezal v postelji, da te ne bode moč spraviti izpod strehe!“

„Ne bodite huda, Meta,“ poprosil sem ženico; „Jaz nisem še slišal nikoli!“

„Saj ne bodem tebi pravil, Méta ti metasta! Ta le še ni slišal, pa je izgovorjeno!“ In Komatar je pravil to-le o Trebšétu:

„Dva dni pred Malim Šmarnom je bilo, tako pomnim, kakor bi bilo danes. Pa pride k nam Trebše; mati je nekaj po kuhinji onegavila, jaz sem pa za statvami sedel in platno tkal. Takrat smo vse doma pridelali. To bi ga bil moral iskati, ki bi bil nesel novec v prodajalnico za obleko.

„Prav, prav Jaka, da si prišel; potekle so mi ceví za snovalnico, bodeš pa malo nasukal, kaj? Tako sem se pošalil ž njim. Zakaj bila sva prijatelja.“

„E, kaj bodeš metal snovalnico,“ odgovori mi. Jaz imam boljši svēt danes. Včeraj sem bil na Zelenici in sem zapazil, da se v Begunšici pase samotar.“

„Pa ti boš komaj vedel, kaj je samotar,“ popraša mene Komatar. „Veš, samotar je divji kozel, ki zapusti čredo in se pase sam záse. Ker nima nič skrbij, redi se dobro, in zato lovci najraje prežé na takega. Dokler je pa kozel pri čredi, móra vedno stražiti na skali, koze in kozličí se pa pasó. Če zapazi kozel nevarnost, zažvižga, kakor bi na prste zabrlizgal, zbeži in vsa čreda jo pobriše za njim. Zato so taki kozli medli in suhi, ker mora le tako mimogrede utrgati kaj malega.

Ko sem slišal o samotarji, hitro mi je zastala snovalnica in naslonil sem se čez platno ter poslušal Trebšeta. Imel sem takrat strašno sljó na lov. Trebšè je bil pa na divje koze kar mrtev in je bil prvi tatinski lovec daleč na okoli.

„Ali greš jutri z menoj,“ govoril je dalje Trebšè. „Stavim, da ti ne bode žal!“

„Saj bi šel, samó opasno (nevarno) se mi zdi.“

„Zakaj neki?“

„Zato ker tržiški lovec straži sedaj divje koze, da bo gospôda udarila nánje. Če naju zalóti, péla bode nama trda!“

„Ne bodi strahopeten! Če drugega ni, zato se ne bodeva oprezovala. Dva sta menda več, kakor jeden!“

Tako me je pregovoril, da sva takój drugo jutro odrinila v gore. Mati je šla na prag za mano in me svarila: „Takó mi nekaj pravi, da ne bode sreče. Nikar ne hodi!“ In pravo je imela mati, Bog ji daj nebesa! Kolikokrat sem se vže kesal, ker je nisem slušal. Ali kaj, ker ima mlad človek svojo trmo ter ne vé in neče vedeti, da je mladost norost, stara kost pa modrost.

Skoraj za dne sva prišla na Zelenico. Trebšè je hitro raztegnil daljnogled in iskal samotarja po Begunšici. Kmalu ga je zasledil. Obiral se je pri veliki skali blizu globokega propada. — Tukaj od kočé se ne vidi, jutri ti jo bodem pokazal, če bodeš hotel. — Prepričana sva bila, da nama ne uide.

Zalésti ga je bilo mogoče le po ozki polici, ki je vodila preko skale. A tudi kozel ni skoraj mogel drugje uiti, kakor po tej stezici. Hkrati je pa pihal tudi veter nama nazoper.

Če pa veter vleče proti divji kozi, potem je vse zamán. Ovoha te celo uro daleč in ti jo pobriše po skalah, da je ne vidiš z lepa.

Tukaj na Zelenici je pasel takrat neki Komandèž, s Tolminskega je bil, ti ga poznal nisi. Tistemu sva dala daljnogled, da je pazil na kozla. Támle gori v Srednjem vrhu je sedel na posekanem mecesnu. Na palico je obesil ruto in s tisto nama dajal znamenje, kako se obrača kozel, ali gre na desno ali levo, naprej ali nazaj.

Naglo sva plezala k višku in pogledovala na Komandèževa znamenja. Ali ta je bil le miren. To nam je bil jasen dokaz, da je samotar vedno še na istem mestu. Prišla sva že blizu tiste police. Treba je bilo prekobaliti le še neko skalo, pa bi bila vže lahko vzela kozla na muho. Pred skalo se še oddahneva in ogledava puški, če je vse v redu. Potem se ozrè Trebšè še na Komandèža. Ali tedaj je pa ta tako nerazumljivo čudno otepal s tisto zastavo, da nisva mogla razumeti, kaj bi rad.

„Nekaj je, Jaka!“ opomnim Trebšeta.

„Imaš pravo,“ potrdi mi Trebšè. „Toda bodi si, kar hoče, kozel nama ne uide.“

In kar puhnil je preko skale, jaz za njim in videla sva, kako jo je brisal samotar proti breznu.

„Jaka híti in dobro meri,“ takó sem ga izpodbujal. Ali ni bilo potreba. Vže je zagromela puška in velikansk kozel se je spel po konci, vrgel se znak in padel za neko skalo. Če bi tiste ne bilo, izvestno bi se bil zvalil v prepad in potlej bi ga bili jedli krokarji, ne pa midva. Zakaj ta žival ima silno trdno življenje. Moreš si misliti, če mu je krogla prevrtala prsi, pa je še otepal in mlatil z nogami in glavo, da ni mogel nihče blizu in sem mu še jaz dal jedno kroglo v sence. Potem sva ga izvlekla iz tiste jame za skalo, sedla poleg njega in pila nekoliko brinjevca. Kar samo se nama je smijalo, ko sva podrla takega korenjaka, pa tako naglo. Časih sva kretala več dni po gorah, a nisva prinesla drugega kot strgane črevlje in lačne torbe. Ali zdajci nama zagrmi za hrbtom:

„Sedaj smo pa skupaj, tata tatinska!“

Takó sem se prestrašil, da mi je steklenka z brinjevcem ušla iz rok ter se razbila na kámenu. Obrneva se, in za nama stoji sam živi tržiški lovec. Kdo bi si bil mislil kaj takega! Odgovorila nisva ničesar. Trebše je kar planil k višku in zgrabil puško.

„Puško in kozla méni!“ zavpije oblastno lovec.

„Tebi nikoli,“ zadere se Trebše in hoče možko mimo lovca. Ta pa nastavi dvocevko: „Puško! ali te ustrelim!“

Tedaj so se meni začele hlače tresti. Zakaj takih prepirov nisem bil vajen tako, kakor Trebše, katerega so vže gonili koroški in kranjski lovci, Bog si ga vedi kolikokrat.

Ali Jaku se je takój preveč zdelo, da bi mu kdo s strelom pretil. Kar šinil je v lovca, in kmalu sta se valjala in davila prav za tisto skalo, kakor se je poprej boril s smrtjo divji kozel. Jaz sem kričal, da puške iz rok. Ali vsak je držal svojo tako, kakor v kleščah in telebal z njo po glavi nasprotnikovi ali pa po skali, kamor je ravno zadel. Skočil sem k njima ter hotel pobrati puške. Pa Jaka je vže klečal na loveu in pihal srdito kakor gad. Takrat tlešči tako razklano, kakor bi bilo razneslo puško. Dim je zagrnil pretepalca, Jaka je boléstno vzkliknil, lovec je pa rekel: „Sedaj imaš dovolj!“

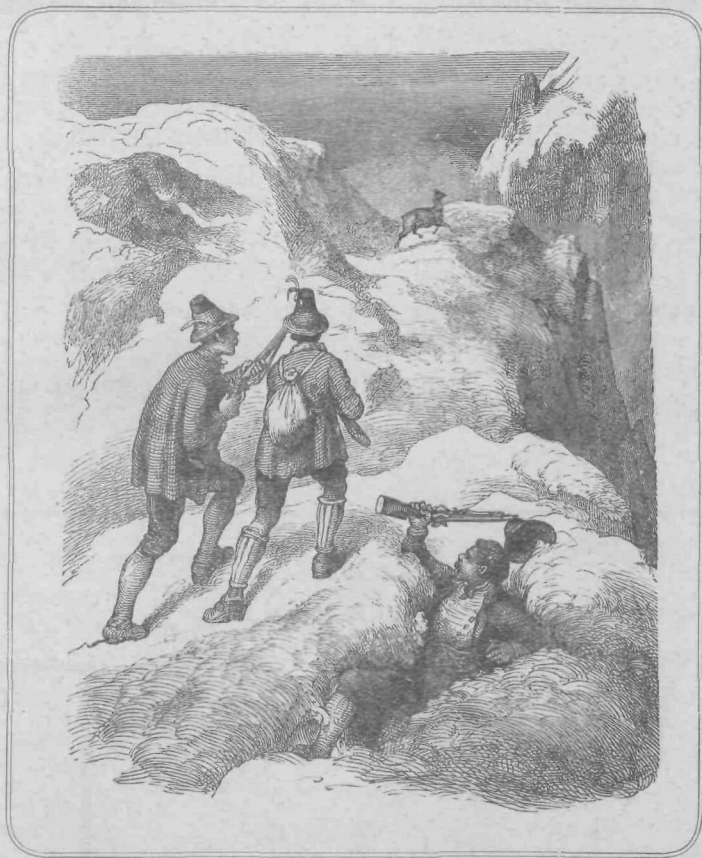
Ko se dim razkadi, videl sem Jako, kakó je bežal in se grabil za koleno, iz katerega je kri vrela kakor iz studenca.

„Moja noga, moja noga!“ vzdihoval je siromak, lovec je pa klel in si tudi brisal krvave lise, ki mu jih je napisalo Trebšetovo kopito. Jaz sem klical vse svetnike na pomoč in ošteval srdito lovca. Ta je pa zarenčal: „Tiho bodi, ali bodem pa še tebe.“ Potem se je pa pobral in me pustil samega pri Jaku. Mašil sem siromaku koleno, ki je bilo vse zdrobljeno; slekel sem srajco in ga obvezal, kakor sem vedel in znal. Potlej sem ga pa zadel na hrbet ter nesel Trebšeta mesto divjega kozla proti koči. Toliko nisem trpel nikoli in tudi ne bodem nikdar več, kakor tedaj, ko sem nosil obstreljenega Trebšeta. In še sedaj me je grôza, če pogledam, po kakih potih sem šel z njim. Ko sem ga privlekel h koči, padla sva oba, kakor mrtva. Jaz sem bil truden, kakor nikoli tega, onemu je pa toliko krvi odteklo, da je od slabosti kar dremal. Komandež mu je ustavil kri z mahom, pajčevinami in kresilno gobo. Potem mi je pa pravil, kako je videl lovca, ki se

je skril v malo globél, da naji je zalotil. Šla sva trdo mimo njega. Ali preveč sva bila zaverovana v kozla; zato ga ni nobeden zapazil. Komandeževega svarilnega znamenja pa tudi nisva razumela.

Ker je prišel tisti dan Novakov hlapec po mecesne na Zelenico, naložil je Trebšeta in ga peljal domóv. Drugi dan so ga pripravili za smrt, mene so pa orožniki odgnali.

Pet mesecev sem sedel in premišljeval, da bi bilo vender bolje, če bi bil doma pošteno tkal in mater slúšal, kakor pa zverino kradel.

Prav takrat, kakor jaz iz ječe, prišel je Trebše iz bólnice — prišel po jedni nogi, drugo sta pa nadomeščali bergli. In sedaj živi siromak ob tujih rokah, ko bi se mu lahko dobro godilo, če bi bil imel pamet.

Takó je dokončal pripoved Komatar in zopet segel v ogenj po ogorek, da bi bil z nova zažgal tobak. Ali Meta mu je izbila poleno iz rok in nas segnala vse spat, rekoč:

„Zvečer bi bédeli brez konca in kraja, tega pa nobeden ne vé, da je zjutraj treba dne iskati!“

Basnigoj.

